

„AMINTIRI DIN COPILĂRIE” ȘI ADOLESCENȚĂ – DIMITRIE D. CHIRESCU DIN "DINASTIA" CHIREȘTIILOR DIN CERNAVODĂ

Amintirile unui copil obișnuit și, în același timp, ale unui copil născut într-o familie deosebită, el însuși ajungând general al armatei române.

Dimitrie D. Chirescu s-a născut la Cernavodă, pe 12 martie 1891¹, la două luni după moartea tatălui său, preotul și dascălul Dimitrie Chirescu, ctitor de românism în școli și biserici, cel care a primit autoritățile române în Dobrogea la 1878 și cel care, în 1890, sfințea temelia Marelui Pod de la Cernavodă. Cei mai cunoscuți dintre cei 12 copii ai preotului Chirescu au fost: Nicolae - avocat, primar al urbei, Ioan - renumitul compozitor, și Dimitrie - autorul amintirilor pe care le prezentăm în continuare.

Mezinul familiei Chirescu, Dimitrie, a urmat școala întemeiată de tatăl său în Cernavodă, apoi Seminarul Central din București, Școala Militară de Infanterie, *cap promoție* 1913², Școala Specială de Tragere a Infanteriei și Școala Superioară de Război.³

S-a remarcat în mod deosebit în timpul Primului Război Mondial, mai ales în campania din Dobrogea și la Mărășești, fiind una dintre personalitățile marcante ale Regimentului 9 Vânători, activitatea sa fiind recompensată prin numeroase ordine și decorații.

Dimitrie D. Chirescu a fost căsătorit cu fiica savantului Nicolae Iorga, Florica.

Între 1931 și 1932 a fost și prefect de Storojineț, numit în această funcție, pe merit, de socrul său, fapt ce a declanșat un adevărat scandal, în care Dimitrie Chirescu era victimă colaterală, ținta fiind Nicolae Iorga. Maiorul - atunci - Chirescu și-a făcut pe deplin datoria cerută de funcție. Dovadă: distincțiile primite.

Dimitrie D. Chirescu a murit în 1981, la 90 de ani.

---

* Cercetător științific III – Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța

¹ Depozitul Central de Arhivă Pitești, Fond Direcția Cadre și Învățământ, dos. 2767, f. 43.

² *Loc.cit.*, fond nr. 3042 Reg. Of. inf. activ, dos. 2, vol. 2, f. 570; MINAC, inv. 4050.

³ *Loc.cit.*, fond Direcția Cadre și Învățământ, dos. 2767, f. 44.

Am cercetat și am publicat despre „dinastia” Chireștilor⁴, cum îmi place să-i spun. Însă, anul trecut, la Iași, am avut onoarea de a citi caietul în care bătrânul Dimitrie D. Chirescu își așternuse povestea vieții. Și recunosc că-mi tremurau mâinile atingând foile. Acest sentiment i-l datoram unui vechi prieten și coleg al tatălui meu, cunoscutul profesor universitar dr. Ion Solcanu, care a avut bunăvoința de a dona Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța o serie de documente ale Chireștilor, cu ocazia lansării celor două monumentale volume privitoare la Regimentul 9 Vânători⁵, în care Dimitrie D. Chirescu are locul pe care-l merită.

Din caietul cu amintiri ale lui Dimitrie D. Chirescu, profesorul Ion Solcanu a publicat perioada activității sale din Regimentul 9 Infanterie, în timpul Războiului de Reîntregire, permițându-mi să le public pe celelalte. M-am oprit la paginile 3-17 - scrise față-verso, la perioada de copilărie și adolescență. Pe de o parte, pentru a înțelege mai adânc familia Chirescu, și, pe de alta, pentru a „pipăi” viața orașului Cernavodă a acelui timp: jocurile copiilor, școala, relațiile dintre cernavodeni, oamenii orașului, trăirile și întrebările copilului la inaugurarea podului de la Cernavodă, începuturile de dirijor ale lui Ioan D. Chirescu, corul, întâlnirile cu personalități de marcă ale României... De asemenea, viața copilului de provincie ajuns la școala secundară la București, la Liceul „Sf. Sava” și, apoi, la Seminarul Central din București.

„Amintiri din copilărie” (1893-1898)⁶

---

⁴ Lavinia Gheorghe, *Contribuții la cunoașterea neamului Chireștilor din Cernavodă: Dimitrie Chirescu și Nicolae D. Chirescu*, în „Anuarul Muzeului Marinei Române”, tom XIV, 2011, p. 468-481; Idem, *Din „dinastia” Chireștilor of Cernavodă: Dimitrie D. Chirescu*, în „Studia varia in honorem professoris Panait I. Panait. Octogenarii”, Constanța, Editura Muzeului Marinei Române, 2012, p. 185-192; Idem, *Dimitrie Dimitre Chirescu din dinastia Chireștilor din Cernavodă - ofițerul și prefectul*, în „Armata României și politica națională. Studii și comunicări prezentate la sesiunea de comunicări științifice Pitești-Mioveni, 24 iulie 2015”, Editura Istros, Brăila, 2015, p. 59-63; Lavinia Dumitrașcu, *Something from our history in Dobrugea: The monuments of the First War's heroes from Medgidia. Dimitrie D. Chirescu and Ibrahim Themo*, în „Arma Pontică. International Magazine”, nr. 1 (21), 2019, p. 12-16.

⁵ Ion Solcanu, *Operațiile și istoricul Regimentului 9 Vânători în Războiul pentru Întregirea „Neamului Românesc” 1916-1918*, Editura Enciclopedică, București, 2018; Idem, *Un erou în războiul de Reîntregire a României*, Editura Junimea, Iași, 2018.

⁶ Documentul face parte din arhiva personală a prof. univ. dr. Ion Solcanu.

M-am născut în casa părinților mei la Cernavodă la 12 martie 1891, ora 11 din noapte, stil vechi, două luni și 16 zile după decesul scumpului meu tată, care a decedat la 16.XII.1890 în București, la Spitalul Brâncovenesc.

Sunt cel din urmă copil, al 12-lea în familie. Fiind orfan de tată, am fost răsfățat de toți frații și surorile, în fruntea lor fiind scumpa și neuitata mamă care m-a alăptat până la 3 ani.

Îmi amintesc cum o căutam prin grădina de zarzavat, ziua, ca să-mi dea să sug. Îmi amintesc că la vârsta de 3 ani fratele meu mai mare Iacob, care luase locul tatei (care decedase) ca institutor prin transferare la Cernavodă (așa mi-a spus mama și frații mai mari când am început să pricep și eu ceva), s-a dus în Constanța în vacanța Crăciunului în 1894, la Revizorat. Seara, la înapoierea acasă, a adus în geamantan mandarine și portocale și, deschizându-l în cameră, fructele s-au revărsat, răspândindu-se pe jos. Fratele meu, nenea Iacob, mi-a spus: „Dumitrică, ale tale sunt, ia și mănâncă”. Eu, ca toți copiii, m-am repezit și am luat o mandarină, pe care mi-au curățat-o și mi-au dat să o mănânc. Mi-a plăcut mult și am mai cerut și mi-au mai dat. De atunci, n-am mai cerut mamei să-mi dea să sug. Astfel, am fost înțărcat.

Zi de zi ceream „papă bună” și-mi dădeau din cele bune și gustoase fructe. Îmi amintesc cum, împreună cu fratele meu Ionel II, actualul Artist al Poporului, prof. Ioan D. Chirescu, mai mare ca mine cu doi ani (născut în 1889), casa noastră fiind cea mai apropiată de portul de la Dunăre, mergeam încet până ajungeam la port și ne agățam de vagoanele cari transportau granitul adus cu șlepurile de la Iacob deal, din județul Tulcea, și îl transportau la colonia de italieni cioplitori, aduși special din Italia, și-l ciopleau fasonându-l pentru clădirea picioarelor mărețului pod, a cărei piatră fundamentală fusese pusă în ziua de 9 octombrie 1890, slujba religioasă fiind săvârșită de tatăl meu, care atunci trăia, în fața Regelui Carol I, a Reginei Elisabeta, a Mitropolitului și guvernului (detaliile le am de la mama și frații mei mai mari).

După ce oboseam și flămânzeam, veneam acasă și ceream pâine. Această distracție o repetam zilnic, până când Ionel a început școala primară.

Îmi amintesc că duminica după-amiază mergeam împreună la horă, în mahalaua românească sau turcească și ne zbenguiam acolo cu alți copii de vârsta noastră, plătându-ne mult cântecul lăutarilor și jocul horei sau al sârbei.

După ce el a început școala, distracția la port o făceam singur, căci ajunsesem la vârsta de 5 ani și-mi plăcea. Mama mă sfătuia să nu mă mai agăț de vagonete, dar eu tot o rugam să mă lase, căci cei ce conduceau convoiul de vagonete mă suiau în vagonul în care erau ei și mă păzeau. Când plecam spre casă, așa mic cum eram, le mulțumeam că m-au ajutat.

Îmi amintesc că podul a fost inaugurat în 1895, însă nu-mi amintesc în ce zi. Sosise cu vaporul de la Giurgiu Familia Regală și guvernul.

Dealul spre malul drept al Dunării pe care se sprijină capul de pod pe malul dobrogean era acoperit de populația din Cernavodă și din satele din apropiere

care ajutaseră la căratul pământului de pe traseul căii ferate spre Constanța, de la Cernavodă la gara Saligny.

Surorile mele, fiind institutoare la Școala primară Constanța, la băieți, iar Elena la fete, împreună cu ceilalți institutori, au luat-o pe mama, care era foarte respectată de populație și de oficialitățile orașului. Mama, având pe de-o parte pe fratele meu și pe de cealaltă parte pe mine, a urcat dealul la gara de la Pod, unde urma să urce și Familia Regală împreună cu guvernul și Mitropolitul de atunci.

După câțva timp, nu-mi dau seama cât, a apărut convoiul înalților oaspeți, în frunte cu M. Sa Regele Carol I și Regina Elisabeta, Mitropolitul și guvernul, în așteptarea sosirii celor 16 mașini de tren cuplate, care trebuiau să demonstreze trăinicia podului.

La un moment dat, se aude zgomotul făcut de cele 16 mașini cuplate care intraseră pe viaductul din Balta Ialomiței. În acest timp, M.S. Regele Carol I s-a deplasat spre pod și a tăiat cu foarfecele o panglică ce era legată de cei 2 dorobanți de bronz, de o parte și de alta a podului și apoi M.S. s-a retras la grupul oficialilor.

Convoiul celor 16 mașini intră pe teritoriul dobrogean și oprește la peron. Îmi amintesc că, înainte de a se opri convoiul de mașini, un cățeluș mic se juca printre șinele C.F. Este călcat și zdrobit. Eu am plâns, iar mama mi-a spus să tac. Imediat după oprirea mașinilor a coborât din prima mașină un domn bine îmbrăcat, s-a îndreptat înspre grupul oficialilor, oprindu-se în fața M.S. Regelui, salutându-l și cu mâna la pălărie a dat raportul M.S. Regelui.

M.S. Regele i-a strâns mâna felicitându-l și i-a mai vorbit.

Din cele ce mi-au spus frații și mama după vreo 2 ani, căci îi întrebam mereu cine a fost domnul care s-a dat jos din prima locomotivă ducându-se la Rege, am înțeles că era ing. Saligny, cel care a construit podul, al cărui nume îl are și prima gară după Cernavodă spre Medgidia.

Eu nu mi-am dat atunci seama ce caută acei doi dorobanți de metal de-o parte și de alta a mărețului cap de pod, dar am văzut ce s-a petrecut.

În acel timp, în mijlocul oficialităților și în fața Familiei Regale, Mitropolitul a făcut o slujbă. Desigur, un Te Deum. Îmi amintesc că la terminarea festivității, după verificarea rezistenței podului, populația a ovaționat strigând neîncetat „Ura!Ura! Ura!”.

Când oficialitățile au coborât spre pod pentru a lua vaporul, toți cetățenii care au fost ospătați pe câmp au început a pleca cu căruțele spre casele lor, iar cernavodenii, în pâlcuri, pâlcuri, au coborât în oraș prin fața podului, manifestând și cântând la plecarea vaporului cu înalții oaspeți.

Nu pot uita aceste fapte văzute de mine când aveam 5 ani, amintiri peste care au trecut peste 83 de ani.

Tot ce-am scris până acum este talmăcirea, la vârsta de 87 de ani, a amintirilor de când aveam 5 ani (1895), de când s-a inaugurat oficial terminarea și sfințirea mărețului pod de peste Dunăre, dată când a trecut pe el cel dintâi

tren format din 16 locomotive prin fața M. Sale Regelui Carol I și a Reginei Elisabeta, a guvernului, a oficialităților și a populației țării.

Podul poartă numele de „Carol I”. De la această mare solemnitate la care am asistat la vârsta de 5 ani și până la 7 ani, când a venit timpul să merg la școală, din primăvară și până în toamnă, aproape zilnic mă duceam singur la port și mă bucuram când treceau vapoarele, remorcând câte 6 șleपुरi încărcate cu cereale sau alte mărfuri în susul și pe gurile Dunării.

Rareori treceau corăbii turcești cu pânze, fără motor, dar care mă minunau mult cum pot ele să înainteze în contra cursului Dunării!

Școala primară

Clădită, la intervenția tatălui meu, de către Stat în 1879, era măreață, având în aripa stângă școala de fete cu 4 săli de clasă, iar în aripa din dreapta alte 4 clase pentru școala de băieți; în partea centrală erau cancelariile profesorilor.

Am început a urma școala în toamna anului 1898.

În clasa I-ii am avut profesoară pe doamna Eleonora Panici care la sfârșitul anului a ieșit la pensie. Era bună, s-a purtat cu noi ca o mamă, iar cursurile ei erau făcute așa de frumos că le urmăream cu toată plăcerea. Când am început a scrie pe plăci venea pe la fiecare și ne arăta cum se ține creionul în mână ca să putem scrie frumos, după ce scrisese pe tablă litera „a” și numărul „1”.

În clasa a II-a am avut ca profesoară pe sora mea cea mai mare, Constanța Chirescu. Absolvisc Azilul „Elena Doamna” și a fost repartizată la Școala din Cernavodă. Ea a fost cea care a suportat greul gospodăriei familiei noastre, după decesul fratelui nostru, Iacob, care luase locul tatălui nostru ca director și învățător al școlii.

Materiile cursului din clasa a II-a ni le explica frumos și eram foarte atenți, iar la dictare, la scris, ne controla pe fiecare și ne explica, lămurindu-ne cum trebuie ținut tocul ca să scriem bine și frumos. Nu făcea deosebire între mine, ca frate, și ceilalți colegi.

În clasele a III-a și a IV-a am avut ca profesor pe directorul școlii, Ion Buzincu. Era venit de curând, de la Huși, ca director. Prima inițiativă pe care a luat-o a fost - școala având o curte mai mare pentru zbenguirea școlarilor în timpul recreației - instalarea într-o parte a curții a unor aparate de gimnastică: o pereche de paralele, iar în mijlocul terenului, un trunchi de brad înalt, la care a atașat o prăjină pe care ne urcam sprijinindu-ne cu picioarele și cu mâinile și apoi ne dădeam jos, prin alunecare.

Mie îmi plăcea foarte mult să mă urc pe prăjină și ajungând la capul ei treceam pe partea de sus a trunchiului de brad și atingeam cu mâna drapelul care era în vârf. Nu-mi amintesc să fi văzut un alt coleg [care] să aibă curajul acesta. Aveam, dincolo de curtea de joacă, un teren de cultură, unde stăteam noi

în orele libere și făceam brazde pentru zarzavat și gropi unde puneam pomișori. Se făcuse o frumoasă grădină cu pomi.

Gramatica, istoria și matematica ni le preda foarte bine. Ajunsesem stăpâni în rezolvarea problemelor de aritmetică din clasa a III-a și a IV-a.

Am absolvit toate clasele cu premiul I-ii și cu coroană. Știu că mă duceam cu coroana pe cap până acasă și mă bucuram mult când mama mă îmbrățișa, iar ceilalți frați și surori mă felicitau. Eram grozav de impresionat că le-am făcut bucurie.

Scoala secundară

În 1902, terminând cursul primar, în vacanță m-am odihnit două săptămâni, în care m-am dus iarăși la port să privesc vapoarele și corăbiile, așa cum făceam în fiecare zi între 5 și 7 ani.

Apoi am început să mă prepar pentru examenul de bursă la Liceul Sf. Sava din București. La matematică mă supraveghea sora Constanța, care mi-a fost profesoară în clasa a II-a, și Domnica, soră, care terminase Azilul Elena Doamna și a trecut la Scoala Centrală din Str. Icoanei. Îi plăcea foarte mult matematica, făcând facultatea. Toamna am dat examen pentru bursă la Liceul Sf. Sava și am reușit bursier.

La Liceul Sf. Sava

Bursa consta în cazare, întreținere și școlarizare. Nu se mai da și îmbrăcăminte. În clasa a I-a am avut următorii profesori:

Religia - preot Ovid Musceleanu;

Matematică - prof. Radu Dobrescu;

Șt. Naturale - Director Saba Ștefănescu;

Franceza - Ion Coman;

Geografia - Brezoianu + Gorciu;

Istorie - I.S. Floru;

Caligrafie - Petru Ionescu;

Desen - Atanasiu Cioc;

Gimnastica - Mocanu, apoi Pavelescu.

În vacanța de la sfârșitul anului, am fost trimis la Sanatoriul din Predeal, până toamna.

În clasa a II-a am avut următorii profesori:

Matematică - Radu Dobrescu;

Șt. Naturale - Director Saba Ștefănescu;

Germana și Franceza - Ion Coman;

Geografia - Gorciu;

Istorie - I. S. Floru;

Latina - Grama;

Caligrafie - Petru Ionescu;

Desen - Atanasiu Cioc;
Gimnastica - Pavelescu.

Profesorii din clasele I-a și a II-a ne țineau foarte interesante cursuri. Îmi plăceau mult științele naturale ținute de director, profesor Saba Ștefănescu, care ne explica atât de frumos lecțiile, încât ne pasionau.

Din primăvară până în toamnă, duminica și sărbătorile, ne răspândeam pe la grădinile publice sau pe la șosea spre pădurea Băneasa, ca să culegem plante și flori pentru herbarium. La matematică, prof. Radu Dobrescu ne lămurea cu pasiune asupra operațiilor. Îmi amintesc că la prima teză în clasa I-a, când le-a adus în clasă, suindu-se la catedră a întrebat <<Care este elevul Chirescu Dumitru?>>. M-am sculat în picioare, răspunzând <<prezent!>>. Banca în care stăteam împreună cu colegul Corneliu Alecu, tot dobrogean ca și mine, era în dreptul ușii. Profesorul mi-a spus: <<O lucrare foarte bună! Ți-am pus nota 10>>. Am mulțumit. Colegii se uitau spre mine. M-am gândit la surorile mele care m-au supravegheat când mai greșeam. Lor le datoram primul succes.

Cursul de istorie ținut de prof. I.S. Floru era interesant și ne plăcea mult.

Părintele Musceleanu ne-a făcut să înțelegem ce este religia și credința.

Ne-a pasionat mult și geografia, grație prof. Gorciu.

Franceza, germana și latina la început mi s-au părut mai obositoare, dar, după ce le-am înțeles, au început să ne placă.

Dexteritățile toate ne-au plăcut și am lucrat cu pasiune la ele.

La Caligrafie, profesorul Petre Ionescu era renumit. Avea și caiete oficiale tipărite și ne munceam să scriem și mai frumos ca autorul. Pe o pagină era scrisă întrebarea în nemțește: <<Cine scrie frumos?>>, iar răspunsul era tot scris: <<Dl Ionescu scrie frumos!>>.

Desenul ne-a plăcut. Există sală specială pentru desen, unde erau plăci speciale de ghips, cu diferite figuri pe ele. Cu multă plăcere ne munceam să le putem desena pe bloc, spre bucuria profesorului și a noastră.

La gimnastică, în clasa I-a, la prima oră a fost vestitul Moceanu, care ieșise la pensie.

A venit să-l prezinte pe noul profesor Pavelescu. Liceul avea o frumoasă și bine utilată sală de gimnastică. Ora de gimnastică era o plăcere pentru noi, mai ales că profesorul se ocupa mult de îndrumarea noastră.

La finele anului II am dat obișnuitul examen. La cursul de științe naturale a asistat și sora mea, Domnica, și a fost mulțumită. Ea era studentă la matematică la prof. Haret, în același timp fiind pedagogă la Școala Centrală de fete. Terminând examenul, eram deja elev în clasa a III-a. Iar am fost la Sanatoriul Învățăământului din Predeal, unde am stat două luni.

Când am venit acasă am rămas nedumerit din cauză că surorile mele institutoare și fratele meu, Nicolae, care urma Dreptul, luându-și și licența, au hotărât să mă dea la Seminar, ca să urmez cariera de preot a tatălui meu. Eu nu m-am opus căci mi-ar fi plăcut ca să devin preot. Pe atunci dobrogenii se

bucurau de-a fi primiți direct ca bursieri. Era bine, dar am fost primit elev în clasa I-a, pierzând doi ani. Am acceptat situația, gândindu-mă că astfel voi îndeplini voința mamei și a celorlalți frați și surori. În acest fel, am terminat liceul și, fiind retras, deși eram bursier, a trebuit să mă prezint la Seminar tot ca bursier, dar începând de la clasa I-a de Seminar.

La Seminarul Central din București

Am început anul I de școlarizare, la clasa I-a de Seminar, în toamna anului 1903. Nu-mi plăceau deloc cursurile. Eu cunoșteam multe cursuri din cele două clase de liceu, dar la Seminar erau câteva necunoscute: muzică psaltică și multă religie. Mă bucuram mult că pe cele din liceu le repetam, și nu mi-a făcut rău, mă sileam ca să le înțeleg mult și pe cele din Seminar, căci erau obiecte de bază ale învățământului seminarial.

Profesorii noștri de la Seminar erau:

cls. I-a, Religia: preotul Iordăchescu;

Matematica: prof. Temistocle Alexandrescu care ieșind la pensie, în locul său a venit prof. Radu Dobrescu, cel care a fost și la liceu.

Științe Naturale, prof. Vasile S. Moga;

Germana, prof. Alex Vîntu;

Geografia, prof. Gorciu, de la liceu;

Româna, prof. P. Gârboviceanu, suplinat de Șt. Pop;

Istoria, prof. Mihail Popescu, director Casa Școalelor;

Muzica vocală, prof. D. Teodorescu Basu;

Muzica bisericească, prof. I. Popescu Pasărea;

Psihologia, prof. univ. Virgil Arion;

Matematica în cursul superior, V. Vâlcovici (universitar);

Cosmografia, prof. G. Nichifor (universitar);

Latina, prof. Ioan Dianu;

Religia, prof. Preot Costică Popescu;

Hermeneutica, Arh[imandrit] Iuliu Scriban;

Directori au fost:

1. Preot C. Nazarie, f. bun;

2. Preot Moșoaia Popescu?

3. Preot Arh[imandrit] Iuliu Scriban, prof. slab, căci cursul îl citea din cărți străine, chiar în timpul lecției, rău și caracter iezuit ca director.

În vacanțele de vară ale cursului superior, tineretul cernavodean, băieți și fete, împreună cu câțiva funcționari tineri, ne-am constituit într-o asociație literară și am organizat un cor mixt pentru biserică, pe care l-a condus fratele meu Ionel, căci a dirijat la Seminar marele cor, începând din clasa a VI-a, până la absolvire.

Eram în ansamblu cam 30 de persoane, băieți, fete, trei tineri funcționari de la Fabrica de ciment și trei marinari de la telegrafia fără fir a marinei din Cernavodă.

Între ei a fost și marinarul Alexandru Lupescu, cel care a ajuns, după studiile muzicale din Italia, primul bas al Operei Române. Când am terminat Seminarul, Alex. Lupescu și-a terminat și el stagiul la marină (cea de la telegrafia fără fir de pe dealul de la Capul podului din Cernavodă).

În acel an, Familia Regală, în cursul vacanței, a făcut o călătorie pe Dunăre cu vaporul Ștefan cel Mare, ca în fiecare an, de la Vârciorova până la Sulina. Ajungând la Cernavodă au acostat în port unde au rămas până a doua zi.

Seara, autoritățile orașului, împreună cu Comandantul garnizoanei, Generalul Istrati, s-au prezentat Înălților Oaspeți. Familia Regală a luat masa pe vapor. Acest Alexandru Lupescu avea o voce de bariton foarte frumoasă și cânta minunat. Când s-a terminat masa, în timp ce se servea cafeaua, a fost prezentat M.S. Regelui de către Comandantul garnizoanei, căruia i-a cerut permisiunea ca acest marinar să cânte. Nu-mi mai amintesc ce baladă românească a fost. Aprobându-se, Al. Lupescu a cântat atât de frumos, că a impresionat pe M.S. Regele și Regina.

M.S. Regina Elisabeta, bună cunoscătoare a muzicii, a apreciat atât de mult vocea și interpretarea cântărețului, încât s-a hotărât ca după eliberare să fie trimis în Italia pentru desăvârșirea cunoștințelor muzicale.

Lupescu era bacalaureat. Terminând studiile în Italia și revenind în țară, a fost angajat ca prim-bariton la Opera Română din București. Coincidența a făcut ca în acele momente, când a intrat pe vapor în fața Majestăților Regale, să fie santinelă pe vas marinarul caporal Dumitru M. Chirescu, văr primar al nostru. El ne-a povestit momentul de mai sus.

Corul organizat de gruparea noastră cânta la fiecare sărbătoare la biserică, dând răspunsurile la Liturghie. Preotul paroh al bisericii era din Iași și se numea Ioan Țincoca. El făcuse studiile teologice, după cele seminariale, în Rusia, la Kiev.

Mitropolitul Moldovei, Partenie Clinceri, l-a repartizat ca preot la biserica din Cernavodă. A fost un adevărat slujitor al bisericii, de o mare valoare spirituală și morală. În fiecare sărbătoare, biserica era neîncăpătoare, plină de credincioși. Prin felul cum oficia slujba, cu frumosul său glas de tenor și prin comportamentul său, a reușit să stârpească secta pocăiților care se înmulțise în oraș și făcea prozeliți. Grație activității preotului Țincoca toți pocăiții au revenit la ortodoxism.

În ultima vară, când a mai activat corul nostru, Episcopul Nifon Ploieșteanu din Galați - Dobrogea ținea de această Episcopie, a făcut o vizită canonică la biserica din Cernavodă, luând parte la slujba de duminică. A rămas încântat de felul cum a slujit preotul, de predica sa și de felul cum s-a prezentat corul. S-a minunat ce frumos a cântat concertul „La râul Vavilonului” și,

lăudându-l pe dirijor, ne-a spus că la Episcopie nu a auzit niciodată o execuție atât de frumoasă a acestui concert. Episcopul era un foarte bun cunoscător al muzicii. Era autorul unor manuale de muzică religioasă, foarte importante.

Dirijorul, fratele meu, a mulțumit pentru frumoasele aprecieri și a arătat Episcopului Nifon că el a dirijat marele cor al Seminarului Central încă din clasa a VI-a până a terminat școala, în Capela Seminarului și la serbările ce se făceau în sala de recepție. I-a comunicat I.P.S. Episcop că profesorul de muzică vocală, D. Teodorescu, și cel de Muzică Bisericească, I. Popescu-Pasărea, l-au îndrumat în această artă.

Dar, cu acest cor, nu am activat numai la Biserică. În timpul verii dădeam serbări publice în fața populației. Jucam piese de teatru românești de Alecsandri, cântam piese patriotice românești bine studiate și piese corale din Faust.

La vioară se cânta solo, acompaniată de pian. Se recitau poezii patriotice. Făceam și gimnastică la paralele. Pentru piesele de teatru aveam în rândurile corului și elemente foarte talentate.

Cu acest organism ne deplasam și la Hârșova, și la Medgidia. Populația aprecia această activitate și ne îndemna în această direcție. În acest fel tineretul avea o activitate frumoasă pe timpul verii. Activitatea noastră a fost preluată după noi de seriile mai tinere, care ne-au urmat.

Corul de biserică nu se desființa în timpul anului. Își continua activitatea, mai restrâns, sub conducerea unuia din funcționarii de la Fabrica de ciment pe care îi îndrumase fratele meu. Mai târziu, școala primară a făcut un cor care cânta și la biserici, iar când s-a înființat în oraș și un liceu, s-a reorganizat un ansamblu coral mare.

În ultimul an, cât a mai ființat asociația noastră, prin august s-a inaugurat Cazinoul din Constanța. Câțiva dintre primii coriști, care din toamnă au intrat la cursurile universitare, s-au dus și au asistat la festivitatea de la Constanța. Venise autorul operei „Dunărea albastră” cu ansamblul lui de la Viena. La înapoierea de la Constanța nu ne-am lăsat până când corul nostru nu l-a învățat și l-am cântat în premieră.

Îmi amintesc numele câtorva coriști din cei de vârsta mea: Alex. Burghardt, foarte bun bariton; frații Stoianovici, doctorul, foarte bun tenor, și Alexandru, minunat tenor secund; Mihail Șteinfeld, prieten cu Burghardt, colegi din Liceul Lazăr; marinarii Al. Lupescu, cel ce a devenit prim-bariton la Opera Română; subofițer ad[ministra]ție Tiță din Reg. 35 Inf[anterie] cu soția Zamfira, cernovodeancă; frații Simionescu, funcționari la Fabrica de Ciment, și I. Popa, tot acolo funcționar; Alex. Farmache, care a studiat și-a devenit doctor la Paris. Mai erau fete din școlile secundare ale căror nume nu mi le amintesc. La serbări cânta solo și Al. Burghardt (bariton) și la vioară cânta, acompaniat la pian de fratele meu.

Îmi amintesc și de veselul Ghiță din Focșani, care era cam trubadur piuo grava și când am terminat cu asociația el s-a angajat pe vaporul „Regele Carol” croazier și ne trimitea scrisori cu desene cu cămile din Sahara și Egipt.

Când dădeam piese la grădină, el picta cortina și decorul.

În anul 1964 corul, care acum era școlar (se înființase în oraș și un liceu), a împlinit 60 de ani de existență, fiind cel mai vechi cor din Dobrogea, a fost sărbătorit în sala de festivități a Primăriei.

A venit să asiste și un reprezentant de la Uniunea Compozitorilor români din București, compozitorul Mircea Neagu, care a și dirijat cântecul special scris pentru Școala din Cernavodă, el însuși fiind cernovodean, finul preotului paroh din 1872 al Bisericii Sf. Nicolae din deal, Preotul Iconom Stavrofor - institutor Dimitrie I. Chirescu - cel care a înființat prima școală primară, în chiar locuința sa, în anul 1875 „Studiu român 1875”, în timpul dominației otomane.

Bunicul nostru a înființat la Rasova școala primară românească pe la anul 1850, cursurile ținându-le în pridvorul bisericii. El era dascăl la biserică și știa carte românească și cunoștea treburile bisericești. Îl chema Chirea Deli Iorga.

*

În vara anului 1911 am terminat cursul Seminarului complet deziluzionat de educația și exoterismul ultimul director, arhimandritul Iuliu Scriban, care era și profesor de Hermeneutică.

Acest director era complet imoral pentru că își alegea 2-3 elevi din clasa I-ii, pe care îi invita Sâmbăta seara la locuința sa din chiar curtea școlii, sub motiv ca să le dea cărți să citească, dar își bătea joc de ei, în chip murdar și-i transforma în turnători.

Seminarul avea bibliotecă de mii de volume de unde, sâmbătă seara, ne alegeam cărți de literatură pentru citit pe care în viitoarea sâmbătă le înapoiam și alegeam altele, așa că acțiunea directorului avea alt scop (murdar).

Acest arhimandrit, în timpul meditației de seară, venea însoțit de mecanicul de la calorifere care-i purta scara pe care se urca directorul pe la geamurile diferitelor clase să vadă ce fac elevii, apoi intra ca o furtună în clasă și făcea morală de ce cutare nu era la locul lui, ci în altă bancă la un coleg. Ba te și pedepsea!

El nu ținea seama că elevii aveau de făcut traduceri la greacă, latină, germană, traduceri pe care ne munceam să le facem singuri și ne mai duceam să judecăm anumite cazuri, făcându-ne controlul unul altuia.

Era om rău, iar ca profesor foarte slab. Când ne explica lecția, el se plimba prin clasă citind din limbi străine (italiană, franceză sau germană), iar noi trebuia să stenografiem cursul, luând note. Avea numai o oră pe săptămână, iar pentru lucrarea scrisă erau numai 4-5 lecții. Acele lecții le toceam până le învățam perfect, cuvânt cu cuvânt.

Deziluzionat de imoralitatea sa și de felul cum ne tortura cu lecțiile, terminând cursul Seminarului, nu m-am făcut nici preot, nici la teologie nu m-am înscris, ci în timpul vacanței de vară m-am preparat foarte bine și m-am înscris la examenul pentru Școala Militară de Infanterie din Dealul Spirii, București.

"MEMORIES FROM CHILDHOOD" AND ADOLESCENCE - DIMITRIE D. CHIRESCU FROM THE CHIRESCU "DYNASTY" FROM CERNAVODĂ

Abstract

The novel document that I will present - from the archive of Professor Ion Solcanu, PhD - is a fragment of the life of General Dimitrie D. Chirescu, a descendant of the Chirescu "dynasty", a combatant in the First World War, Nicolae Iorga's son-in-law.

I stopped at his childhood and adolescence, as he reminded them at the age of 80 years. Beyond the life of the Chirescu family, the author introduces us to the life of the Cernavodă city: children's games, school, relationships between the inhabitants of the city of Cernavodă, experiences and questions of the child at the inauguration of the Cernavodă bridge, his brother's, Ioan D. Chirescu, beginning of his career as conductor, choir, meetings with Romanian personalities ...

Also, the document presents the life of the child who left his provincial town and attended the the "Sf. Sava" Secondary School in Bucharest, and then the Central Seminar in Bucharest, with both excitement and dissatisfaction.

A fragment of life ... in another time ...

Keywords: *memories, Dimitrie D. Chirescu, Cernavodă, Ioan D. Chirescu, „Sf. Sava ” Secondary School, Central Seminar in Bucharest.*